December 2019

Privatekonomi

Barnsparande 2019

SEB

Sammanfattning

Barnsparande

- 4 av 5 sparar till sina barn och majoriteten börjar spara tidigt (innan barnets 1-årsdag)
- Sannolikheten att föräldrar sparar till barnen ökar med stigande hushållsinkomst och ju högre inkomst desto vanligare med engångsinsättningar
- 64 procent sparar i fonder till barnen och 59 procent sparar på sparkonto
- Bostadsköp (46 procent) följt av körkort (38 procent) är vanligaste syftet med sparandet. De flesta använde dock pengarna till körkort (35 procent) följt av bostadsköp (27 procent)
- Sparbeteende skiljer sig inte nämnvärt mellan könen även om män är mer riskbenägna i barnsparandet
- Få uppger att de har hög risk i sitt barnsparande (endast 6 procent uppger att de har hög risk), medan 41 procent har låg och 47 procent medelrisk (t.ex. breda aktie- eller blandfonder)
- I genomsnitt sparar man 574 kronor per månad till sina barn
- Genomsnittligt sparkapital är 68,200 kronor (barn 0–5 år 28,000 kronor, barn 15–17 år 112 800 kronor)
- Det enda eller äldsta barnet har i genomsnitt högre sparkapital än andra barnet. Vid 15–17 års ålder kan det skilja cirka 40,000 kronor
- 3 av 5 barn känner till sparandet och ju äldre barnen är desto mer känner de till om sparandet
- En tredjedel får sparpengar från andra än föräldrarna

Eget sparande

- 7 av 10 har ett eget sparande, större andel män än kvinnor
- Sparande för oförutsedda händelser utgör i snitt 40 procent av sparkapitalet. För de med lägre utbildning är andelen 50 procent
- 3 av 4 sparar månatligen, 1 av 4 sparar mellan 1,001–3,000 kronor
- Det tycks finnas ett samband mellan högre hushållsinkomst och högre månadssparande även om sambandet inte är så starkt som förväntat och högre inkomst inte alltid innebär ett högre månadssparande
- De flesta bedömer att de sparar med medelrisk (t.ex. breda aktie- eller blandfonder)
- Fler män använder sig av fondsparande och fler kvinnor än män använder sparkonto. Bland yngre (18–34 år) är dock sparkonto vanligare än fondsparande.
- 1 av 7 har problem flera gånger om året med att få månadslönen att räcka till och problemen finns även i de högre inkomstsegmenten

Barnsparande

4 av 5 sparar till sina barn - främst för framtida bostadsköp och körkort

- Majoriteten börjar spara till sina barn under barnets första levnadsår
- I genomsnitt sparar man 574 kronor i månaden
- 46 procent uppger framtida bostadsköp som främsta syfte med sparandet

82 procent av de tillfrågade i undersökningen uppger att de sparar till sina barn. Ju fler barn man har desto mindre är dock sannolikheten att man sparar till dem. 70 procent av de ensamstående föräldrarna uppger att de sparar till sina barn medan motsvarande siffra för gifta/partners är 85 procent. Föräldrar med högre inkomster och högre utbildning sparar i större utsträckning än de med lägre utbildning och lägre inkomster.

4 av 5 sparar till barnen

- *Fråga: Sparar du till ditt/dina barn som är under 18 år?*

Det är främst förekomsten av engångsinsättningar som ökar med stigande inkomster medan andelen som månadssparar inte ändras nämnvärt. Det finns således en utbredd benägenhet att spara till sina barn i alla inkomstgrupper. En skillnad som kan noteras är dock att män oftare än kvinnor väljer högre risk i barnsparandet.

Ju högre inkomst desto vanligare med engångsinsättningar

- *Fråga: Sparar du till ditt/dina barn som är under 18 år?*

De föräldrar i studien som har barn mellan 0–5 år började i stor utsträckning spara till sina barn redan under första året medan de som idag har äldre barn (15–17 år), i genomsnitt började spara något senare, under barnets andra levnadsår. Kanske kan detta vittna om att nyblivna föräldrar idag ser ett ännu större behov av att spara till sina barn än vad som var fallet för 15 år sedan. Kanske har det att göra med den aktuella diskussionen om ett växande sparbehov för såväl bostäder som kommande pensioner.

De allra flesta börjar spara tidigt till sina barn

- *Fråga: Hur gamla var barnen när du började spara till dem?*

De flesta föräldrar (46 procent) anger framtida bostadsköp som det huvudsakliga syftet med sparandet till barnen, följt av körkort (38 procent). En lika stor andel (38 procent) uppger dock att det inte finns något speciellt syfte utan att barnet själv kommer att få välja hur sparandet ska användas.

Bostadsköp vanligaste syftet för sparande till barn

- *Fråga: I vilket eller vilka syften sparar du till dina barn?*

[1]

Undersökningen visar samtidig att andelen som sparar till sina barn är lägre i storstäder (75 procent) jämfört med övriga landet (84 procent). En förklaring kan vara att högre levnads- och boendekostnader i storstäder tränger undan en del av utrymmet till sparande. Men det går även att tolka det som att föräldrar utanför storstäder ser ett större behov av att spara till sina barn för ett framtida boende i någon av de större studentstäderna eller storstadsregionerna.

Fonder (64 procent) är den vanligaste sparformen följt av sparkonto (59 procent) och aktier (13 procent). Bland yngre föräldrar (18–34 år) är det dock vanligare att man väljer sparkonto (67 procent) framför fonder (52 procent). Undersökningen ger inte svar på vad detta beror på men möjligen har de olika grupperna olika placeringshorisonter. Det kan tänkas att de yngre vuxna i högre grad än andra vill kunna använda sparmedlen till barnets behov i närtid och därmed väljer mer likvida sparformer.

[1] Flera svarsalternativ möjliga varför diagrammet ej summerar till 100 procent.

Fonder och sparkonto vanligaste sparformen

- *Fråga: Hur sparar du till barnen/barnet?*

[2]

Frågan om riskaptit är också viktig. Vi befinner oss i en konjunkturavmattning och det är inte orimligt att anta att många då vänder sig till sparformer med lägre risk. Mot bakgrund av att de flesta dock uppger boende och körkort som främsta mål med sparandet, samt att de flesta börjar spara till barnet mellan 0–1 års ålder torde horisonten åtminstone sträcka sig mot 15 år eller mer.

Tittar vi tillbaka på frågan om syftet med sparandet ser vi att ålderskategorin 18–34 år i stort har samma syften med sparandet som övriga ålderskategorier, dvs boende och körkort. Man kan således misstänka att även den gruppen borde välja en sparform som har en bättre chans till bra avkastning än vad sparkontot erbjuder. Visst innebär sparande i aktier och fonder en risk för kursfall men med så pass lång sparhorisont kan man på goda grunder argumentera att den största risken man kan ta med sparpengarna är att inte ta någon risk alls. Då vet man att inflationen över tid äter upp en del av värdet utan chans till någon kompenserande avkastning. Att välja en sparform som kan generera avkastning kan på lite längre sikt göra stor skillnad mot ett vanligt sparkonto utan någon ränta eller möjlighet till värdeökning.

Underskatta inte ”ränta på ränta – effekten”

Undersökningen visar även att det första eller enda barnet tenderar att få ett högre månadsbelopp (i genomsnitt 615 kronor) än andra barnet (514 kronor).

[2] Flera svarsalternativ möjliga varför diagrammet ej summerar till 100 procent.

Man sparar i snitt 574 kr i månaden

- *Fråga: Hur mycket sparar du per barn månatligen?*

Skillnader mellan det månatliga sparandet syns även på längre sikt där det kan skilja cirka 40,000 kronor i totalt sparkapital mellan det första och andra barnet vid 15–17 års ålder. Detta behöver nödvändigtvis inte vara ett problem så länge föräldrarna är medvetna om hur stora skillnaderna kan vara i sparkapital när barnen är myndiga. Dock kan det såklart bädda för konflikter om man inte har tänkt igenom effekterna eller har inkluderat barnen i upplägget. En god idé torde ändå vara att spara samma belopp varje månad till båda barnen. På så sätt ger man dom ändå samma grundförutsättningar. Det totala genomsnittliga sparkapitalet för alla barn är 68,200 kronor och sparkapitalet när barnet börjar närma sig myndighetsålder är i genomsnitt drygt 110,000 kronor.

Genomsnittligt sparkapital för äldsta respektive andra barnet (tkr)

Få (6 procent) uppger att de har hög risk[3] i sitt barnsparande. 41 procent uppger att de har låg risk medan 47 procent uppger att de har medelrisk i sitt barnsparande. Män tenderar att vara mer riskvilliga än kvinnor men det som påverkar risknivån mest tycks vara nivån på hushållsinkomst där stigande hushållsinkomster ökar sannolikheten för att andelen medelrisk stiger. Intressant att notera är att ökningen sker på bekostnad av att andelen ”låg risk” sjunker medan andelen ”hög risk” inte påverkas nämnvärt.

[3] Låg risk, t.ex. räntesparande i form av sparkonto eller obligationer
Medel risk, t.ex. breda aktie- eller blandfonder
Hög risk, t.ex. enskilda aktier i ett fåtal företag eller fonder med en smal investeringsinriktning

Risknivå för barnsparande

- *Fråga: Hur hög risk bedömer du att du totalt sett har på dina barnsparanden?*

Det är intressant att titta närmare på sambanden mellan det månatliga sparandet och sparmålen. Bostad och körkort är de två främsta syftena med barnsparandet enligt de svarande i undersökningen. Cirka 80 procent av föräldrarna uppger att man aldrig har plockat ut pengar från sparandet under tiden fram till barnet är vuxet och det slutliga sparkapitalet är i genomsnitt cirka 110,000 kronor. Genomsnittskostnaden för ett körkort ligger idag någonstans mellan 15,000–20,000 kronor. Ur det perspektivet torde det sparade kapitalet räcka gott. Undersökningen visar även att 35 procent faktiskt använde pengarna till körkort medan en mindre andel (27 procent) använde pengarna till bostadsköp. Målet att spara ihop till barnets körkort ter sig därmed i högsta grad realistiskt.

Att 46 procent sparar till ett framtida boende för sina barn är i sig positivt men idag är snittpriset per kvadratmeter för en bostadsrätt i Sverige cirka 40,000 kronor och att köpa en lägenhet på 35 kvadratmeter innebär, med nuvarande bolånetak på 85 procent av köpeskillingen, en kontantinsats på 15 procent, dvs. cirka 210,000 kronor. Så hur står sig då snittbeloppet per månad på 574 kronor i det perspektivet? Räknat på en genomsnittlig årlig avkastning på 6 procent och att man börjar spara till barnet vid 0–1 års ålder räcker 574 kronor nätt och jämnt. Då är det totala sparkapitalet, allt annat lika, vid barnets 18-årsdag cirka 220,000 kronor. Det gäller därför att börja spara tidigt och se över vilka möjligheter man har att öka månadsbeloppet för att nå målet. Den som börjar spara när barnet är 5 år gammalt i stället för under det första levnadsåret, måste spara nästan det dubbla beloppet per månad (941 kronor), för att nå samma slutbelopp. Väntar man ännu längre, exempelvis till barnets tioårsdag, krävs istället 1795 kronor i månaden. Det bör understrykas att detta är schablonberäkningar baserat på dagens snittpriser och antaganden om en årlig avkastning. Förutsättningarna ändras med marknadsutvecklingen såväl vad gäller bostadspriser som räntor. Bostadspriser skiljer sig även kraftigt mellan storstadsregioner och glesbygd. Icke desto mindre bör behovet av ett långsiktigt och klokt sparande understrykas. En rimlig hypotes vore att de som uppger bostad i någon mån avsätter en större summa varje månad till barnsparandet än de som exempelvis uppgav körkort. Korrelationer av det slaget mellan månadsbelopp och slutmål med sparandet tycks vid närmare analys inte finnas.

Börja spara tidigt! Att vänta för länge kan bli dyrt om man vill nå målet

I undersökningen uppger 44 procent att barnet känner till sparandet men inte vilka belopp som sparas medan närmare en femtedel uppger att barnet känner till det månatliga sparbeloppet. Detta bör i grunden ses som positivt och att höja kunskapsnivån om långsiktigt sparande i tidiga år borgar för goda förutsättningar för barnet att planera sin privatekonomi för framtiden i vuxen ålder

Det egna sparandet

7 av 10 har ett eget sparkapital och 3 av 4 sparar månatligen

- Det månatliga sparandet ökar med stigande inkomster, främst i de högsta inkomstkategorierna
- Även de med höga inkomster gör ibland av med lönen innan månadens slut
- Sparkonto, följt av fonder och aktier är de vanligaste sparformerna

De allra flesta i undersökningen har ett eget sparkapital och majoriteten sparar även månatligen. Undersökningen visar också att sannolikheten för månadssparande och ett befintligt sparkapital, ökar med stigande hushållsinkomster och utbildningsnivå. Skillnader mellan män och kvinnor framträder främst i de högre inkomstnivåerna där 27 procent av männen uppger att de har ett sparkapital på mer än 500,000 kronor medan samma siffra för kvinnor är 12 procent.

Hushållsinkomsten påverkar storleken på det totala sparkapitalet

De som har ett sparkapital uppger att 40 procent av sparandet är vikt åt "oförutsedda händelser" (buffertspar). 1 av 4 sparar mellan 1,001–3,000 kronor i månaden. Värt att notera är att bland de med lägre utbildning sparar hälften till just oförutsedda händelser. Det är rimligt att denna inkomstgrupp ser ett större behov av ett buffertsparande än de högre inkomstskikten. Andelen av sparandet som är till för oförutsedda händelser minskar med större totalt sparkapital.

40 procent av sparkapitalet utgör sparande för oförutsedda händelser

Cirka 75 procent uppger att de sparar kontinuerligt varje månad men nivån på sparandet skiljer sig åt, främst beroende på hushållsinkomst där hushåll med de allra högsta inkomsterna sparar större belopp. Dock är skillnaderna i månatligt sparande inte lika stora. I spannet 600,000 kronor/ år – 999,999 kronor/år är skillnaderna ytterst marginella.

3 av 4 sparar månatligen

- *Fråga: Ungefär hur mycket sparar du själv per månad, exklusive eventuella amorteringar*

Högre inkomster verkar därmed inte alltid betyda ett större eget sparande utan kan ofta helt enkelt medföra högre konsumtion. En annan möjlig förklaring kan vara att en högre inkomst ger en känsla av större ekonomisk trygghet och därmed minskar det upplevda behovet av att spara. Samtidigt uppger 9 procent av de med hushållsinkomster på över 1 000 000 kronor/år att månadslönen tar slut (innan nästa löneutbetalning) flera gånger per år och 17 procent av de i inkomstgruppen 800 000 – 999 999 kronor/år. Har man större totalt sparkapital minskar dock sannolikheten att lönen inte räcker till. 52 procent av de som har ett sparkapital på mer än 500 000 kronor uppger att det aldrig har hänt. 57 procent av samtliga svarande i undersökningen uppger att man i händelse av en oförutsedd utgift på 20,000 kronor skulle ta pengar från sparkontot och 36 procent skulle använda lönekontot.

Storleken på inkomst är inte alltid problemet

- *Fråga: Hur vanligt är det att du använder upp månadslönen innan nästa utbetalning har hunnit komma?*

Även utbildningsnivå påverkar sparbeteendet där de med lägre utbildning sparar lägre belopp än de med högre utbildning. Här finns även skillnader mellan män och kvinnor men noterbart är att skillnaderna främst tycks uppstå i de allra högsta beloppsnivåerna där männen i större utsträckning än kvinnorna uppger att de sparar mer än 5,000 kronor i månaden.

På frågan om vilken sparform som används uppger 72 procent sparkonto följt av fonder (61 procent) och aktier (29 procent). Här finns en skillnad mot barnsparandet där fonder var vanligare än sparkonto. Ju högre totalt sparkapital desto större blir sannolikheten att man väljer fonder och aktier, vilket därmed också ger generellt högre risk. Storleken på hushållsinkomst tycks dock inte nämnvärt påverka vilken risk man väljer i sitt sparande.

Om undersökningen

Denna undersökning är gjord av Demoskop på uppdrag av SEB och kartlägger svenskars sparande i allmänhet och sparande till barn i synnerhet. Målgruppen är allmänheten, 18 år och uppåt och bygger på 1 302 intervjuer varav 547 intervjuer med föräldrar med barn under 18 år. Metoden som använts är Internetintervjuer inom ramen för webbpanel. Resultaten är vägda avseende kön och ålder och undersökningen gjordes under perioden 15–23 augusti 2019.

Denna rapport publicerades 19 december 2019

Jens Magnusson
Privatekonom
+ 46 70 210 22 67

Susanne Eliasson
Privatekonomisk analytiker
+46 70 763 65 88

Américo Fernández
Analytiker
+46 70 739 45 64

Frank Hojem
Presskontakt
+46 8 763 99 47

SEB Privatekonomi, AS8, SE-169 79 Solna